

İktidar

Semih Erdem Çankaya

09.02.2022

Yönetilmek; ne bunu yapacak hakka ne bilgeliğe ne de erdeme sahip yaratıklar tarafından gözaltında tutulmak, casus gibi izlenmek, idare edilmek, yasalara bağımlı kılınmak, sayılmak, kaydedilmek, fikir aşılınmak, vaaz verilmek, denetlenmek, hesaplanmak, değer biçilmek, sansür edilmek ve emredilmektir. Her türlü işlemle, her türlü hareketle not edilmek, kayda geçirilmek, sıraya alınmak, değeri belirlenmek, lisans verilmek, yetki verilmek, nasihat edilmek, yasak koyulmak, reformdan geçirilmek, düzeltilmek ve cezalandırılmaktır.

Yönetilmek; kamu yararı gerekçesiyle ve genel çıkarlar adına yükümlülüğe bağlanmak, yetiştirilmek, soyulmak, sömürülmek, tekellere bağımlı kalmak, zorbalığa maruz kalmak, köşeye sıkıştırılmak, gizemlerle büyülenmek ve yağmalanmaktır. En ufak bir direniş ya da yakınma sözcüğü karşısında baskıya uğramak, ceza görmek, azarlanmak, taciz edilmek, takip edilmek, istismara uğramak, sopayla dövülmek, silahsız bırakılmak, hapse atılmak, yargılanmak,

mahkum edilmek, kurşuna dizilmek, sürgüne gönderilmek, feda edilmek, satılmak, ihanete uğramaktır. Alay edilmek, gülünç düşürülmek, öfkelen-dirilmek, onursuz bırakılmaktır. Devlet budur, onun adaleti budur, onun ahlakı budur.

Pierre Joseph Proudhon

Bir kelimenin anlamı, iki farklı açıdan ele alınabilir; felsefi ve dilbilimsel olarak. Felsefi yaklaşım, kelimeler ve bunların gönderenleri arasındaki ilişkiyi ele alır. Dilbilimsel yaklaşım ise, dilin yapısı, düşünce ve anlam arasındaki karşılıklı bağlantılara odaklanır. Hangi yaklaşım doğrudur diye sormak yanıltıcı olabilir. İki yaklaşım da bir kelimeyi anlamak açısından önemlidir. Bu felsefi ve dilbilimsel anlamlandırmalar, yoğunluklu olarak iktidarın etkisine açıktır.

Bu durum yeni bir olgu değil, dilin ortaya çıktığı zamandan bu yana devam eden bir süreçtir. Anlamanın oluşmasında iktidarın etkisi belli bir zamanda olmuş bitmiş de değildir. Bu etki sürekli-dir. Bu durum, her “şeyin” anlamının iktidar tarafından belirleniyor olduğu anlamına gelmez. Ama iktidarın amacı, her “şeyi” belirlemektir. Böyle düşünüldüğünde, somut alanda iktidara karşı mücadele, anlam dünyasında da sürmelidir. İktidarlı ilişkilerin

olmadığı, otorite mekanizmalarının etkisinden uzak kelimeleri, terimleri, kavramları hatırlamak iktidarın tüm bunlara yönelik bilinçli manipülatif etkisini kırmak adına önemlidir.

Anarşist Terimler Sözlüğü'yle ilgili bu köşeyi, iktidar ve anlam arasındaki ilişkiyi açık bir şekilde ortaya koymak; anarşizmle ilişkili kelimeleri, terimleri ve kavramları iktidarın manipülasyonundan uzak bir şekilde hatırlamak ve hatırlatmak üzerine oluşturduk.

Etimolojik olarak; Arapça 'kdr' kökünden türetilmiştir. Kader kelimesiyle aynı kökene sahiptir, "kaderi tayin eden" anlamı taşır.

Sözlük anlamı; 1. Bir işi yapabilme gücü, erk, kudret. 2. Bir işi başarabilme yetki ve yeteneği. 3. Devlet yönetimini elinde bulundurma ve devlet gücünü kullanma yetkisi. 4. Bu yetkiyi elinde bulunduran kişi ve kuruluşlar.

Devletli sözlüklerde yetkinlik, yetenek gibi ifadelerle meşrulaştırılmaya ve manipüle edilmeye çalışılsa da iktidar; bir bireyin ya da topluluğun başka bireyler ya da topluluklar üzerinde tahakküm uygulaması, onların iradesini şekillendirmesi ve ortadan kaldırmasıdır.

Devletli toplumda iktidar hayatın her alanında, her yerde mevcuttur ve tüm toplum, tüm toplumsal ilişkiler buna uygun şekilde örgütlenmiştir. Bu

toplum yapısında her şey rekabet, güç ve iktidar hırsı üzerinden şekillenir. Bahsettiğimiz toplumun en küçük birimlerinden en büyük birimlerine kadar tamamı sömürü, baskı, şiddet gibi iktidar araçlarıyla donatılmıştır ve iktidarlar bu araçlar sayesinde ayakta kalır ve kendi yerini pekiştirir. Bir kişi veya topluluk hakkında, o kişi veya topluluğun iradesinin kısmen veya tamamen dışında karar verilmesi; o kişi veya topluluğun ezilmesi demektir. İktidara sahip olan, iktidarını korumak için başkalarını ezmek zorundadır.

Dolayısıyla her iktidar ezen-ezilen ilişkileri yaratır. İktidar sahipleri bu ayrıcalıklı konumlarını koruyacak toplumsal yapıyı sağlamak için toplumsal çelişkiler yaratmak zorundadır. İktidarların olduğu her yerde ayrıcalık, ayrımcılık, eşitsizlik, adaletsizlik, zorbalık, baskı, şiddet, nefret, hırs ve rekabet vardır. İktidar kimin eline geçerse geçsin sonuç değişmez. İktidar, anarşistler için tüm toplumsal sorunların kaynağıdır. Bu yüzden iktidarın kimin elinde olduğu önemsizdir.

“En ateşli devrimciyi alın, ona mutlak iktidar verin, bir yıl içinde çardan daha beter olacaktır.”

Mihail Bakunin

İktidar yalnızca bir siyasi formu ifade etmez. İktidar aynı zamanda bir davranış biçimidir. Ezilen, üzerinde iktidar kurulan biri aynı zamanda başka birini ezen ve onun üzerinde iktidar kuran farklı konularda ayrıcalıklı biri olabilir. Veya bazı kesimler ayrıcalıklı konumlarından dolayı iktidarlara maruz kalmazken bazı kesimler toplumsal hiyerarşinin en alt katmanında kendine yer bulabilir ve tüm kesimlerin nefretine, aşağılamasına maruz kalabilirler.

Bu iktidar yapılarından birini diğer iktidarlara dokunmadan kesip atmanın mümkünatı yoktur ve birinden kurtulmak için tüm iktidarlara ortadan kaldırmak gerekir. Bu yüzden, tüm iktidarlara karşısına almayan, yani anarşist olmayan her hareket iktidara yenik düşmeye mahkumdur.

“Şimdiye kadarki her hak mücadelesinin iktidar mücadelesine dönüşmesinin, dünün devrimcisinin bugünün gericisi haline gelmesinin temel nedeni budur; çünkü kötülüğün kaynağı iktidar biçimi değil iktidarın kendisidir. “

Rudolf Rocker

Özgürlüğün yolu iktidardan geçmez. Özgürlüğün önündeki her engelin yaratıcısı olan iktidar, özgür-

lüğün düşmanıdır. İktidarın olduğu yerde özgürlük yoktur.

Bu durumda biz anarşistlerin en önemli sorumluluğu, mücadele alanlarımızda, gündelik yaşamlarımızda, siyasal ve sosyal tüm ilişkilerimizde iktidarsız alanlar yaratmak ve özgürlükçü pratikler geliştirmektir.

Anarşist Kütüphane

Semih Erdem Çankaya
İktidar
09.02.2022

30.04.2022 tarihinde <https://karala.org/dergi/sozluk-3-iktidar-semih-erdem-cankaya/> alındı.

tr.anarchistlibraries.net